Ч. 178 Пятниця 9 (21) серпня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Відзначенє ґр. Ґолуховского.

Ордер то видимий знак невидимої ласки монаршої. Коли Монарх наділяє когось ордером, то оказує єму тим свою ласку і видко, що той, котрому дістає ся та відзнака чимсь на ню собі заслужив. Вчерашна телеґрама з Відня принесла вість, що Є. Вел. Цісар наділив міністра справ заграничних ґр. Аґенора Ґолуховского ордером золотого руна.

Ґр. Ґолуховский ще не довго позістає в своїм уряді бо неповна півтора року а вже одержав найвисший ордер в Австриї, ордер золотого руна. Видко що доступив особлившої ласки монаршої і мусів очевидно чимсь особливим єї собі заслужити. Не будемо широко розбирати тут тих заслуг а вкажемо лиш на три характеристичні моменти в діяльности ґр. Ґолуховского яко міністра справ заграничних. Перший момент то его діяльність в так званій справі всхідній. Знаємо, що коли в Туреччині настала була критична хвиля і здавало ся вже що не знайдесь виходу з сеї справи, за почином Австро-Угорщини а іменно же за почином австроугорского міністра справ заграничних знайдено знов якусь раду, щоби не допустити до якогось заколоту і до нарушеня европейского мира. Вплив Австро-Угорщини на сю справу і єї становище супротив неї показали ся міродайними для прочих держав европейских. За почином ґр. Ґолуховского прийшло також до згоди межи Румунією а Грециєю. Справа се на око нїби дрібна, але она має єсь-таки не мале значінє на Балканї. Заходами ґр. Ґолуховского прийшло також до тіснїйшого зближеня ся Румунії до Австро-Угорщини, чого виразом має бути намірена подорож Є. Вел. Цісаря до Румунії. Наконець за его урядованя припадає дружнїйше зближенє ся Росиї до Австро-Угорщини і намірений приїзд царя до Відня. Для нас Русинів, котрих частина перебуває в Росиї має іменно сей послїдний факт своє значінє і ми повинні его собі добре розважити, коли хочемо успішно вести якусь політику народну. Який вплив мала діяльність ґр. Ґолуховского і на внутрішну політику Монархії, сего не будемо тут розбирати, а наведемо лиш деякі голоси праси о сїм відзначеню.

Fremdenblatt каже: „Надане ордера золотого руна по пятнайцятьмісячній діяльности на становищи міністра, єсть ділом особлившої ласки монаршої і вказує на то, що політична тактика міністра знаходить повне удобренє Є. Вел. Цісаря. Серед трудних відносин, які наставали в справах заграничних від часу коли ґр. Ґолуховский обняв свій уряд, і котрі нераз давали причину до обави дипльоматия австро-угорска ділала завсїгди в інтересї удержаня мира. Та до потреб ситуациї примінена, додатна мирна політика узискує отже тепер Найвизше признанє.

N. W. Tagblatt зазначує насамперед то, що ґр. Ґолуховскому удало ся в критичній хвили у всхідній справі довести до гармонїйного поступованя великих держав в Константинополи і удержати концерт держав аж до послїдної фази справи кретийскої. Відносини до союзних держав уладив ґр. Ґолуховский, як найлїпше. З Францією навязано як найприязнїйші відносини, а давну дружбу з Анґлїєю піддержано. Особливим успіхом полїтики ґр. Ґолуховского єсть зближенє ся Румунії до тридержавного союза. Напружені відносини з Сербією змінились на лїпші, а наконець настали щиро дружні відносини з Росиєю. Звертаючи відтак на внутрішну політику каже згадана ґазета: Допильнувати того, щоби домашні непорозуміня не пошкодили загальній репрезентациї, єсть один з трудних обовязків міністра справ заграничних. Ту репрезентацию сповняв ґр. Ґолуховский з повагою і зручностию, а Цісар признав єї далековидним способом через то, що того свого першого дорадника приняв в ряди палятинів, котрі можуть украшати ся золотим руном.

Перегляд полїтичний.

Є. Вел. Цісар прибуде до Галичини дня 31 серпня, щоби бути на маневрах войскових в околици Городка і Перемишля. Монарх приїде насамперед до Городка, звідки опісля виїде до Мостиск і Перемишля, де перебуде до 16 вересня, в котрім то дни верне назад до Відня. Та подорож Є. Величества яко начального вожда армії має виключно на цїли маневри войскові і з тої причини не буде Монарх уділяти анї авдиєнций анї принять. Лиш в Городку, Мостисках і Перемишли в день приїзду будуть дожидати Монарха на двірцях зелїзничих начальники місцевих властий.

В ческім виділї краєвім поставив пос. Герольд внесенє, щоби взятись до якоїсь акциї в справі охорони ческої меншости против Нім-

10)

До бігунів.

(За Паєром, Зіглєршмідтом, Льорцінґом і др.)

(Дальше).

IV.

Кілько миль мав ще Нанзен до бігуна? — Як міг він знати, до котрого степеня дійшов? — Море на бігуні. — Північна зоря і маґнетизм землї. — Чи не на бігунах був початок всего житя на земли?

Коли сонце около 21 грудня для сторін близьких бігуна сховає ся зовсїм під землю і настане довга ніч, що тягне ся кілька місяців, а з нею разом і люта зима, то у воздуси над бігуном показують ся дуже часто сьвітячі з'явища, котрих красу і величавість годі описати і треба їх хиба видїти на власні очи, щоби мати о них понятє. Але понятє можна ще виробити собі з докладних малюнків; головна же річ враженє, яке ті з'явища роблять на чоловіка, а того враженя не в силі зробити нїякий малюнок. Чоловікови мимо волї здає ся, що єсть десь в якімсь зачарованім краю. З'явища ті то всїлякі види північної зорі.

Не треба їхати аж далеко на північ, щоби видїти північну зорю. Она показує ся дуже часто в північних сторонах Швеції і Норвеґії; рідше вже в більше на полудни положених сторонах Европи, як н. пр. в Німеччинї, але нераз зимовою порою видко луну від неї на небі аж у нас, а навіть ще дальше на полудни, іменно в Італії. Вид північної зорі буває всїлякий, але найчастїйше представляє она сьвітячий каблук на небі. Коли має появити ся північна зоря стає небо на північній стороні близько землї якесь дивно брудне. Незадовго по тім стає оно темнїйше і показує ся більший або менший каблук, боком иноді, як би зарублений. Часом але рідко, пороблять ся в тім каблуці яснїйші місця, як би якісь отвори, крізь котрі видко нїби якусь полумінь. Замітне то, що крізь той темний каблук видко поза ним ясні звізди на небі і тим то природа его ще загадочнїйша. Опісля вздовж темного каблука творить ся ясна лямівка синяво білої барви і буває нераз кілька разів так широка, як місяць в повни. Долїшний край того каблука відзначає ся дуже виразно, а горішний лиш тогди, коли єсть дуже вузкий; коли же широкий, то розпливає по небі і видає так ясне сьвітло, як місяць в повни, коли всходить. Сам каблук буває иноді дуже довгий, так що займає цїлу половину неба. Коли утворив ся вже яснїйший каблук, то видко его через кілька годин. Він заєдно порушає ся, то підносить ся в гору, то спускає ся, розширяє ся на всхід, а місцями перериває ся. Той рух буває особливо тогди значний, коли північна зоря зачинає розширяти ся і сьвітити. Каблук починає тогди десь на однім місци пускати широкі смуги проміня, так широкі як половина місяця. Проміне то летить летом блискавки в гору і на кінци розколює ся на тонесенькі то довші, то коротші смуги. Они порушають ся, корчать ся і клонять ся то на всхід, то на захід, як би вітер ними порушав. Коли проміне північної зорі стане дуже ясне, то прибирає иноді зеленяву то темно червону краску, а каблук стає жовтавий. Коли проміне єсть дуже коротке, то цїлий каблук виглядає, як грубозубчастий гребінь. Иноді, коли сьвітяче проміне вилетить нараз з каблука зі всходу і заходу та від півночи високо в гору, то сполучить ся там разом і утворить нїби якийсь сьвітячий вінець, котрого осередок лежить в тій стороні неба, в котру показує т. зв. інклінацийна маґнетична ігла. В слїдуючім подаємо опис північної зорі, яку видко було в Босекоп в Норвеґії.

Поручник корабельний Льоттін, член висланої на північ наукової виправи мав в зимі з 1838 на 1839 р. нагоду видїти в Босекоп понизше 70 степеня північної ширини північну зорю і описав єї дуже докладно. Босекоп лежить над фиордом (заливом) Альтен, до котрого впадає ріка Альтен Ельв і єсть окружене сосновими лїсами та високими горами, котрих вершки вкриті суть снїгами. Від вересня 1838 до цьвітня 1839 видко там було 143 північних зор. а іменно 64 підчас найдовшої ночи, яка там триває від 17 падолиста аж до 25 січня. Льоттін описує се з'явище ось як:

Вечером межи 4 а 8 годиною закрашує ся горішна часть мраки, яка буває майже постійно на півночи і доходить до висоти 4 до 6 степенів. Та ясна смуга прибирає поволи вид каблука блїдо-жовтавої краски, котрого кінці при

ців. Однакож на раді виділу внесене Герольда відкинено.

В справі послїдної кризи в болгарскім мінїстерстві доносять так: Князь обіцяв в Москві особисто, що іменує Бендерева і Ґруєва ґенералами а всїх перебуваючих в Росиї болгарских офіцирів прийме назад до болгарскої армії і надасть їм висшу ранґу. Аванси ті мали бути оголошені дня 14 серпня, в роковини вступленя князя на престол, підчас великої паради войскової, як то завсїгди було в звичаю. Князь думав, що мінїстри згодять ся на то. Мінїстер війни Петров опирав ся тому рішучо і грозив димисиєю, що і зробив на засїданю ради мінїстрів в ночи з втірка на середу минувшого тиждня, коли князь зажадав від него, щоби він контасиґнував указ іменуючий его (Петрова), Бендерева і Ґруєва ґенералами. Всї мінїстри заявили, що солїдаризують ся з Петровом, а президент мінїстрів Стоілов поставив димисию цїлого кабінету. Князь заявив тогди, що готов відложити справу еміґрантів. Однакож мінїстер Петров обставав при димисиї, а мінїстер торговлї, Начович, заявив, що лиш тогди позістане, коли, коли австро-болгарска угода торговельна буде принята в уложеній вже формі. Справу еміґрантів порішено остаточно в дусї жадань Росиї, а австро-болгарску угоду торговельну відкинено. Кабінет Стоілова лишив ся длятого без мінїстрів війни і торговлї, а прочі мінїстри, позістають лиш доти, доки не буде утворений новий кабінет.

Заручини італїяньского наслїдника престола кн. Віктора Емануіла з чорногорскою княжною Оленою подано вже офіцияльно до відомости міскої репрезентациї в Римї. Перед тим повідомив король Гумберт о тім президента мінїстрів Рудінї'го. Король зажадав від ради громадскої, щоби она з сеї нагоди не робила ніяких видатків, котрі обтяжали би буджет міста. У Ватиканї раді тим заручинам і в переходї чорногорскої княжни на католицизм бачать не лиш відшкодоване за перехід болгарского князя Бориса на православіє, але й зближинє ся Росиї до Італїї, а тим самим і православної церкви до католицкої.

Новинки.

Львів дня 20 серпня 1896.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар іменував надзвичайного проф. ческого унїверситету в Празї дра Андр. Обржута звичайним професором патольоґічної анатомії, надзвичайного професора львівского унїверситу дра Володим. Немиловича звичайним професором медичної хемії, а приватного доцента унїверситету в Марбурзї дра Вяч. Соберальского звичайним професором фармакольоґії і фармакоґнозиї — всїх на унїверситетї у Львові. — Видїл краєвий іменував: Меч. Свитковского, дотеперішного інжинера I кляси відділу дорогового, повнячого обовязки референта справ зелїзничих, старшим інжинером в відділї дороговім з призначенєм до сповнюваня дальше обовязків референта справ загальних в краєвім бюрі зелїзничім; дальше в краєвім бюрі зелїзничім іменував Видїл провізорично (аж до ухвали Соймом сталого етату того бюра): Льва Пашковского референтом адмінїстрацийним, Мавр. Махальского старшим інжинером, Ром. Бобровского інжинером I кляси, Стан. Філіпіого інжинером-асистентом, Тад. Філіпіого офіциялом адмінїстрацийним, Володисл. Грабовича інспектором, Мавр. Салютриньского асистентом рахунковим і і архівістом, Андр. Імяла асистентом рахунковим; кромі того Видїл краєвий скріпив сили бюра зелїзничого через принятє тимчасово інжинера і кількох молодших технїків і рисовників.

— **Перенесеня.** Дирекция почт і телеґрафів перенесла почтового офіцияла Жигм. Роґоша зі Стрия до Кракова, а почтового асистента дра Мих. Кравчика з Кракова до Львова.

— **Огнї.** Дня 15 с. м. вибух огонь в Східници і знищив два доми і стайню. Майже чудом оцїлїли сусїдні будинки, віддалені ледве о 8 метрів від місця пожару. В Східници нема доси сторожі огневої, а приладів до гашеня дуже мало. — З Козови доносять о третім пожарі, який в сїм роцї навістив то нещастне місточко. Той послїдний пожар вибух дня 13 с. м. і знищив два доми, дві стодоли і кілька стирт збіжа. Шкода не була обезпечена.

— **Вибух гарматного набою.** Стефан Яцула, господар зі Старяви, в мостискім повітї, найшов на поли два невистрілені набої гарматні і хотїв їх розібрати, помимо того, що в громадї оголошено пересторогу, щоби набоїв не рушати. Набій експльодував в руках Яцули і скалїчив его і стоячих коло него двох хлопцїв.

— **Смерть від грому.** Начальник стациї в Соли, живецкого повіта, Михайло Дзиковский, сидів оногди в часї бурі при телеґрафічнім апаратї. Нагле ударив грім в поблизький телеґрафічний стовп і поразив Дзиковского, котрий по кількох годинах помер.

— **Роботи коло нового шляху зелїзничого Коломия-Делятин і Коломия-Городенка** ідуть скоро наперед. Новий шлях різнить ся на лїнїї Коломия-Делятин значно від дотеперішних тим, що має іти з Коломиї через лїси в Княждворі і Шепарівцях. Над потоком, що дїлить гору добротівску від делятиньского горба, стане величезний віядукт. Доси ще не порішено, чи нова зелїзниця злучить ся з зелїзницею Станиславів-Воронянка в Делятинї чи в Лоєвій.

— **З Коломийского** пишуть: Дня 9-го с. м. відбуло ся посьвячене ново вибудованої церкви в Молодятинї, коломийского повіта. Станула она заходом тамошних громадян за час пів року. Головні заслуги коло так важного дїла поклали: фервальтер лїсовий п. Іван Скупневич і сьвященики небіжчик о. Рожанковский і теперішний о. Ісидор Лукасевич. П. Скупневич безкористовно виготовив плян і сам вів цїлу будову; оба-ж сьвященики з цїлим пожертвованем прикладали руки до того дїла і посьвятили немало часу і труду. О. Рожанковскому смерть не дала діждати ся кінця своєї працї. Торжественний акт посьвяченя відбув ся за о. Лукасевича, котрий хоч недовго тут, потрафив з'єднати собі любов і довірє громадян. На церков жертвували також богато многі з громадян; особливо відзначилась в тім родина Жупників, з котрих один Василь жертвував до церкви павука й хрест вартости 200 зр. На посьвячене прибули: о. декан Тимяк, яко заступник епископа і вісьмох сьвящеників з околиці. О. Слюсарчук з Ключева до глубини зворушив слухачів своєю проповідю, в котрій між иншим згадав усїх добродїїв церкви. Церков коштує до тепер 6500 зр., а цїла обчислена на 12.000 зр.

— **Вінчанє** дра Олександра Кулачковского, ц. к. редактора руского виданя Вістника законів державних у Відни і оборонця в справах карних з п-ою Оленою Зубрицкою, дочкою надвірного радника при найвисшім трибуналї судовім у Відни, відбуде ся у Львові дня 8-го вересня. Вінчати

пирають ніби до землї а береги виглядають як би затерті. Поволи підносить ся каблук в гору але вершок его остає ся заєдно близько напряму маґнетичного полуденника. Незадовго показують ся чорняві смуги, котрі розділяють ясний каблук, і творить ся проміне, котре то борзо то поволи продовжає ся або корчить ся. Долїшна часть того проміня сьвітить ся ясно і творить більше менше правильний каблук. Довгота проміня єсть всїляка, але всї они збігають ся в одно місце на небі, котре вказує полудневий конець інклїнацийної ігли маґнетичної. Часом продовжає ся проміне аж до тої точки і творить так часть величезного сьвітлового склеплїня.

Каблук підносить ся заєдно в гору; в его сьвітлї видко филястий рух, значить ся, ясність проміня росте по черзї від одного кінця до другого; того рода сьвітлова струя показує ся кілька разів раз по раз, але частїйше від заходу на всхід, як в противну сторону. Часом, але рідко, зараз по тім першім руху показуєсь другий в противну сторону, а коли сьвітло перебігло по черзї все проміне від заходу на всхід, прибирає его рух противний напрям і вертає назад до того місця, з котрого вийшов і не можна ніяк зміркувати, чи то само проміне так пересувало ся, чи пересувала ся лиш ясність з одного проміня на другий, а само проміне не зміняло свого напряму.

Каблук порушає ся також поземо а рух его подобає зовсїм на повіванє хоругви. Часом пустить ся одним або й обома кінцями овиду, а тогди видко ще частїйше і ще виразнїйше, як він рушає ся і вигинає ся; тогди виглядає він як би довга лента з проміня, котра розвиває ся, ве ся, крутить ся і звиває ся і прибирає вид, котрий названо вінцем або короною. Тогди зміняє ся нараз сила ясности проміня; оно перевисшає сьвітло звізд першої величини; проміне розходить ся дуже скоро а цїле з'явище крутить ся і ве ся як вуж. Тепер закрашує ся проміне, сподом єсть червоне, серединою зелене, а проча часть позістає блїдо жовта. Краски виступають завсїгди в тім самім порядку і суть якось дивно прозорі. Червона краска стає ясно червона а зелена буває блїдо смараґдова.

Ясність слабне відтак, краски щезають, цїле з'явище або гасне нараз, або стає що-раз слабше. Поодинокі части каблука показують ся знову, він творить ся на ново, підоймає ся в гору і підходить як найвисше, аж до тої точки, котра саме понад нашими головами, до зенїту; тепер видко проміне з долїшного їх кінця. Коли ще на хвильку закрасять ся, то показують широку, червону смугу, крізь котру видко зелену краску горішної части.

Тимчасом творять ся на овиді нові каблуки, котрі виглядають з початку або як би затерті, або сьвітять ясним промінем. Они поступають одні за другими і переходять майже всї ті самі зміни; можна було нарахувати до девять таких, котрі опираючись на землю, нагадували наші кулїси театральні, що опираючись на бічні кулїси творять ніби небо на театральній сценї. Часом показують ся ті каблуки в коротших відступах часу, гонять ніби скорше одні за другими. Кілько разів то проміне на високім небі переступить маґнетичний зенїт, здає ся, як би оно від полудня збігало ся до тої точки, і тогди разом з тим, що приходить від півночи творить корону.

Коли-ж подумати собі тепер, як скоро проміне супе ся в гору і зміняє свою довготу і свою ясність, показує найкрасші червоні і зелені краски, що ясність їх порушає ся филями і пливе ніби вода, що струї сьвітла ідуть одні за другими і наконець що цїле небо творить величезну, прекрасну баню сьвітла, котра уносить ся понад землею, вкритою снїгом і творить ясні, такі, що аж за очи ловлять, рамцї до спокійного моря, котре єсть таке темне, як би море асфальтове, то має лиш слабе понятє о тім чуднім з'явищи, котре годї описати.

Корона треває лиш кілька мінут; она творить ся нераз нагло, хоч би перед тим не було видко ніякого каблука. Рідко видко дві корони одної ночи, а богато північних зор не показують і слїду корони. Корона слабне, цїле з'явище пересуває ся на полудне від зенїту і творить що-раз блїдші каблуки, котрі звичайно щезають, заким ще перейдуть на полудневу сторону овиду. Звичайно можна то все видїти лиш в першій половинї ночи відтак північна зоря тратить свою силу, проміне ніби затирає ся, творить слабі невиразно обмежені смуги сьвітла, котрі ледви що мріють і наконець укладають дрібонькі хмарки на небі. Поволи зачинає зоріти, з'явище стає чим раз слабше, аж наконець зовсїм щезає.

Звідки бере ся північна зоря — то для нас загадка, котра мабуть ще довго і по тім позістане загадкою, коли люди дістануть ся аж на сам бігун. Частїйші подорожі до бігуна зможуть нам доставити хиба лиш материялу до відгаданя сеї загадки колись в будучности. То лиш доси звістно, що північна зоря — але то саме з'явище появляє ся також і на полудневім бігунї і его би там можна так само назвати полудневою зорею — стоїть в якійсь звязи з маґнетичною силою землї. Але маґнетична сила землї то знов друга для нас загадка. Єсть то така сама сила, яка проявляє ся в природнім маґнетї, в т. зв. маґнетичнім камени (зелїзняку) і в штучнім маґнетї — зелїзї, котре притягає до себе н. пр. опилки зелїза. Коли із штучного маґнету зробити тонесеньку іголку і поставити єї серединою на стовпчик так, щоби она могла свобідно на право і лїво обертати ся, то она чомусь все одним кінцем показує на північ а другим на полуднє. Хоч і як

буде Є. Ем. Кардинал Сембратович в приватній каплиці.

— **Труп в льокомотиві.** З міста Ґренобль у Франциї доносять, що в ночи з дня 13 на 14 с. м. убито на стациї Шаріван урядника Беспарда. Трупа убитого кинено до печи льокомотиви. Коли рано перед відходом поїзду оглядав машиніст льокомотиву найшов там спаленого на вуголь трупа. Підозріне упало на одного з товаришів Беснарда, котрий мав допустити ся злочину з заздрости.

— **Найбільший улий** — як пише Technische Zeitung — є в Сієрра Невада, в північній Калїфорнії. Є се скала Бек Рок, 40 м. висока. В щілинах тої скали поселило ся казочне множество пчіл. Годї означити, кілько меду зносять що року ті пчоли, бо нема способу змірити глубини скальних щілин.

— **Річне справоздане** товариства банку гри в Монако виказує тринайцять міліонів франків чистого доходу. Цїлий дохід обчислено на 50 міліонів. Найбільші видатки становлять: заплачене чиншу для князя Монако, високі кошта заряду і удержання банку гри, опери, концертів, парку і ріжних уряджень міских. Родина основателя Блянка дістає значну часть зисків. Француска праса дістає після Vossiche Ztg. 1,160.000 франків за те, що ріжні дневники мовчать о випадках і самоубийствах, котрі лучають ся в Монте Карльо і Монако, але за те описують широко урядженї там представлення, концерти, балї і оголошують приїзд знатнїйших чужоземцїв.

— **Найдавнїйший любовний лист** на сьвітї переховує ся в британьскім музею в Льондонї. Лист той писаний був перед 3500 лїтами якимсь египетским кавалером до одної египетскої княжни. Автор висказує в нїм свою горячу любов і просить княжну о руку. Лист виритий на цеглї.

— **Затроєнє.** У Відни в касарни кінноти в дїльници Йозефштадт занедужало 60 вояків серед познак сильного затроєня. Причиною єсть імовірно затроєне оловом в наслїдок злого побіленя кухонної посудини.

— **Шістьдесятьлїтний ювілей панованя** буде обходити на другий рік анґлїйска королева Вікторія. Она почала панувати 20 червня 1837 року і єсть найстаршою поміж пануючими в Европї. По нїй наступає Цїсар Франц Йосиф, що о $11^{1}/_{2}$ лїт пізнїйше вступив на престол і буде сьвяткувати 1898 року 50-лїтний ювілей свого панованя.

— **Лодкою через океан.** Дня 7 серпня по полудни причалили два моряки до Гавру у Франциї на малій лодцї „Фокс“, котра не мала керми анї вітрил, а тілько сїм пар весел. На тїй то лодцї переїхали моряки Гарбо і Самуельсон океан Атлянтийский. Они виплили з Нового Йорку дня 6 червня і переїхали в 62 днях 400 миль. Підчас подорожи провадив Гарбо дневник, з котрого можна довідати ся о сьмілости і відвазї тих моряків, рівнаючій ся майже лицарскости фантастичних героїв в повістях Верного. Найбільша небезпечність грозила їм з 9 на 10 липня, коли зірвала ся буря і перевернула лодку. Чотири години плавали они, державчи ся стїн лодки, заки змогли по надлюдскім трудї відвернути лодку і поплисти дальше. Однак припаси поживи і води до пития пропали, а буря не переставала, але гнала їх на північ, на рафи новофунляндскі. На щасте — подибали они 15-го липня норвескиий корабель „Цїто“ і той надїлив їх живностию. В дальшій своїй дорозї стрічали они ріжні кораблї, а капітани потверджували в дневнику подорожи „Фокса“, що тая лодка була на мори без керми і вітрил, так, як виплива з Нового-Йорку. Фляґу американьску, що повівала над лодкою, подер вітер на дрібні шмати, руки Гарба покриті ранами в великої напруги в веслованю, а одїж була на них така пошматована, що заки їх відфотоґрафовано, треба було убрати їх в нову. Гарбо і Самуельсон дістали за сю виправу золотий медаль, визначений новойорскою „Ґазетою спортовою“ за найдовшу їзду при помочи весел.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Константинополь 20 серпня. Розійшла ся чутка, що Порта носить ся з гадкою вислати давнїйшого вірменьского патріярха на заточенє до Тріполїса. В кругах вірменьских настало з тої причини велике роз'яренє.

Барцельона 20 серпня. На променадї на площи Ґрація підчас концерту музичного вибухла підкинена під якусь лавку бомба, але не зранила нікого; настав лиш великий переполох.

Мадрид 20 серпня. Депеша з Кай-Вест на півострові Фльорида в Америцї доносить, що там відбула ся велика демонстрация против Іспанії, причім зневажено іспаньску хоругов і подоптано ногами.

Білград 20 серпня. Турецкого консуля з Вранії убили Арнаути коло Пресево на турецкій сторонї, думаючи, що то каймакам.

Рим 20 серпня. Тутешні часописи доносять, що кількох монархів, межи тими і цар прислали з нагоди заручин італїяньского наслїдника престола з чорногорскою княжною дуже сердечні телеґрами ґратуляцийні.

би её відклонив від того напряму, то она все таки буде назад клонити ся до него, буде обертати ся то в лїво, то в право, аж стане знову одним кінцем просто на північ і буде вже тогди стояти спокійно. Таку іглу маґнетичну звемо паклїнною або деклїнацийною. Коли-ж таку саму іглу маґнетичну повісимо на оси так, що она буде могла обертати ся лиш в гору і в долину, але не на боки, то побачимо, що она не буде висїти в рівновазї, лиш все одним кінцем буде хилити ся до землї. Таку іглу звемо нахиловою. Чим дальше будемо іти з такою нахиловою або інклїнацийною іглою на північ, тим більше буде она одним кінцем нахиляти ся до землї. Видко з того, що в земли єсть якась сила, котра еї до себе тягне, а чим дальше на північ, тим більша стає тота сила. Ту силу землї названо так само маґнетичною і переконано ся, що она на далекій північи єсть найбільша. По довгих дослїдах знайдено таке місце на земли, на американьскім півострові Буфія Фїлїкс (Boothia Felix) коло пригірка Аделяйди, де маґнетична ігла нахилова стає остаточно сторцом до землї. То місце названо маґнетичним бігуном. Коли з такою іглою станути на рівнику, то она не буде там нахиляти ся до землї, лиш буде висїти в рівновазї. Коли-ж перейти з нею на полудневу півкулю землї, то она буде тепер противним кінцем нахиляти ся до полудневого бігуна, аж знов там десь знайде ся якесь місце до котрого она стане сторцом. То буде полудневий бігун маґнетичний. З того переконано ся, що наша земля єсть якимсь величезним маґнетом і що на еї бігунах чи радше близько них, єсть найбільша сила маґнетична. Розслїдити близше ту силу, то між иншими також цїль подорожий до бігунів.

Переконано ся дальше, що кілько разів має показати ся північна зоря, то паклїнна ігла маґнетична стає дуже неспокійна і наклонює ся значно то в одну то в другу сторону. З того пішов здогад, що північна зоря стоїть в якійсь звязи з маґнетичною силою землї. Спостережено дальше, що сьвітло північної зорі єсть подібне до того, яке показує електрика в дуже розріджених ґазах, що проміне еї подібне до т. зв. Рентґенівского проміня, що таке саме проміне знаходить ся також вт. зв. коронї сонця, котру видко в часї затьміня, що навіть комети показують подібне сьвітло. З того всего пішов здогад, що жерелом і причиною всїх тих з'явищ і електричної та маґнетичної сили на земли єсть сонце. В якій звязи стоять ті сили і з'явища з собою і з сонцем — се вислїдити єсть цїлию порожий до бігуна.

Наконець остаєсь нам ще питанє чи не на бігунах був початок всего житя на земли? Коли земля остигала, то очевидно мусїла найскорше остигати на бігунах; коли була вкрита водою, то вода мусїла збігати до рівника і суха земля найскорше мусїла показувати ся на бігунах або близько них. Все за тим промавляє. Наука о будові землї показує, що коло бігунів було колись значно теплїйше, як нинї, що там була навіть досить богата ростинність. Знаємо також, що на далекій північи жили не лиш великі зьвірята, але що там навіть знаходять ся слїди найдавнїйших на земли людий. А звідки-ж взяли ся люди в Америцї? Ледви, чи они перепливали туди через широкі океани. А чому ті самі зьвірята, що жиють в полудневій Африцї, знаходять ся також і в Австралїї? Они чей вже ніяк не дістали ся туди морем. З отсего всего видимо, як цікаві і важні для науки питаня вяжуть ся з подорожами до бігунів.

(Конець буде.)

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1896, після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·00	4·40	9·55	6·45	—
Підволочиск	6·00	2·11	—	—	9·30	10·45	—
Підвол. з Підз.	6·14	2·25	—	—	9·48	11·12	—
Черновець	6·10	—	—	10·15	2·45	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·25	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·15	—	—	—
Мушини на Тарнів	8·40	11·00	—	4·40	—	6·45[1]	—
Гребенова [2])	—	—	—	—	9·35	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	5·22	9·35	3·05	7·22
Зимної Води [4])	—	—	—	—	3·29	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	1·20	—	—
Брухович [6])	—	—	—	—	3·20	—	—
Янова [7])	—	—	—	9·45	3·00	8·55	—
Янова	—	—	—	9.45[8]	1·05[9]	3·00[10]	6·25[8]

[1]) Від 1 червня до 30 вересня. [2]) Від 10 липня до 31 серпня. [3]) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [4]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [5]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [6]) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. [7]) Від 1 мая до 15 червня і від 1 вересня до 30 цьвітня кождого дня. [8]) Від 16 червня до 31 серпня що день. [9]) Від 16 червня до 31 серпня в неділї і сьвята. [10]) Від 16 червня до 31 серпня в тиждневі дни.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Приходять з

Кракова	1·30	5·10	8·45	8·55	6·55	9·30	—
Підволочиск	2.34	10·05	—	8·05	510	—	—
Підвол. з Підз.	2.18	9·50	—	7·42	4·45	—	—
Черновець	9·55	—	—	2·01	7·28	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	6·13	—	—	—
Белзця	—	—	—	—	5·45	—	—
Мушини на Тарнів	5·10[1]	—	—	8·55[2]	6·55	—	—
Гребенова	—	—	—	—	1·51[3]	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	12·10	8·00	1·51[4]	10·10
Брухович [5])	—	—	—	—	—	8·03	—
Брухович [6])	—	—	—	—	—	8·25	—
Янова	—	—	—	7·50[7]	—	5·28[8]	8·54[8]
Янова [9])	—	—	—	—	1.10	7·48	—

[1]) Від 25 червня до 15 вересня. [2]) Від 1 червня до 30 вересня. [3]) Від 10 липня до 31 серпня. [4]) Зі Сколього тілько від 1 мая до 30 вересня. [5]) Від 1 мая до 25 червня і від 15 серпня до 6 вересня. [6]) Від 26 червня до 14 серпня. [7]) Цїлий рік. [8]) Від 16 червня до 31 серпня. [9]) Від 1 мая до 15 червня і від 1 вересня до 30 цьвітня.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано

Час подаємо після годинника середно-европейского; він ріжнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.